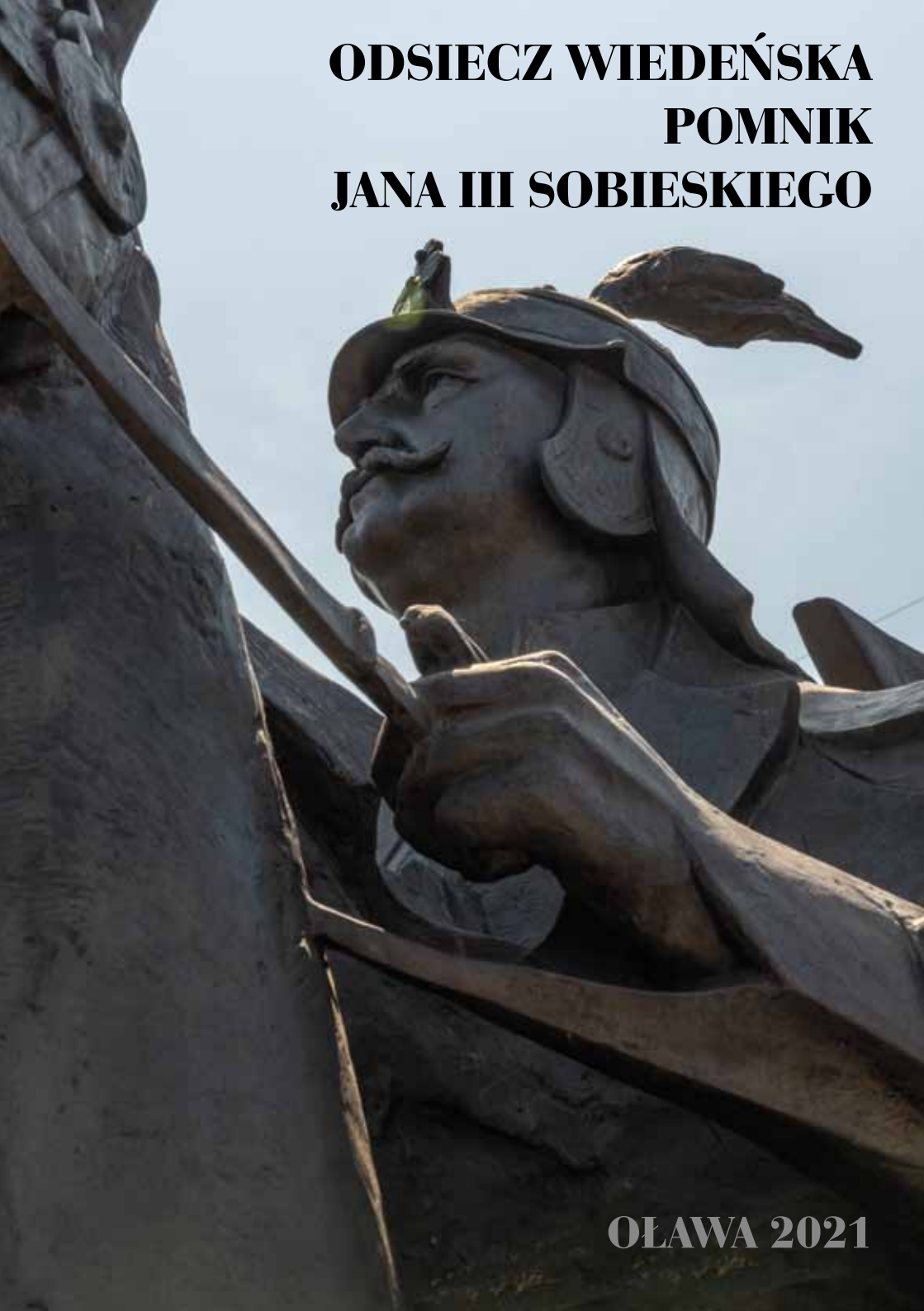

**ODSIECZ WIEDEŃSKA
POMNIK
JANA III SOBIESKIEGO**

OŁAWA 2021

320. Rocznica Urodzin Marii Klementyny Sobieskiej

Inicjatywa Samorządu Powiatu Oławskiego, Miasta Oława
oraz Związku Szlachty Rzeczypospolitej

Obchodzony z inicjatywy Samorządu Powiatu Oławskiego i Miasta Oława Rok Marii Klementyny Sobieskiej w 2019 r. spotkał się z jak najlepszym przyjęciem społeczności Oławy i powiatu oławskiego.

W 2020 r. Daniel Jan Potocki, Prezes Związku Szlachty Rzeczypospolitej (z siedzibą w Zamku Piastów Śląskich w Brzegu) zaproponował Staroście Oławskiemu Zdzisławowi Brezdeniowi i Burmistrzowi Oławy Tomaszowi Frischmannowi zorganizowanie kolejnych uroczystości, upamiętniających ród Sobieskich, połączonych z ekspozycją Pomnika Króla Jana III Sobieskiego.

Z powodu trudnego w Polsce i na świecie roku 2020, postanowiono przełożyć plany uroczystości na rok 2021. Tym samym dotarliśmy do 320. rocznicy urodzin Marii Klementyny Sobieskiej.

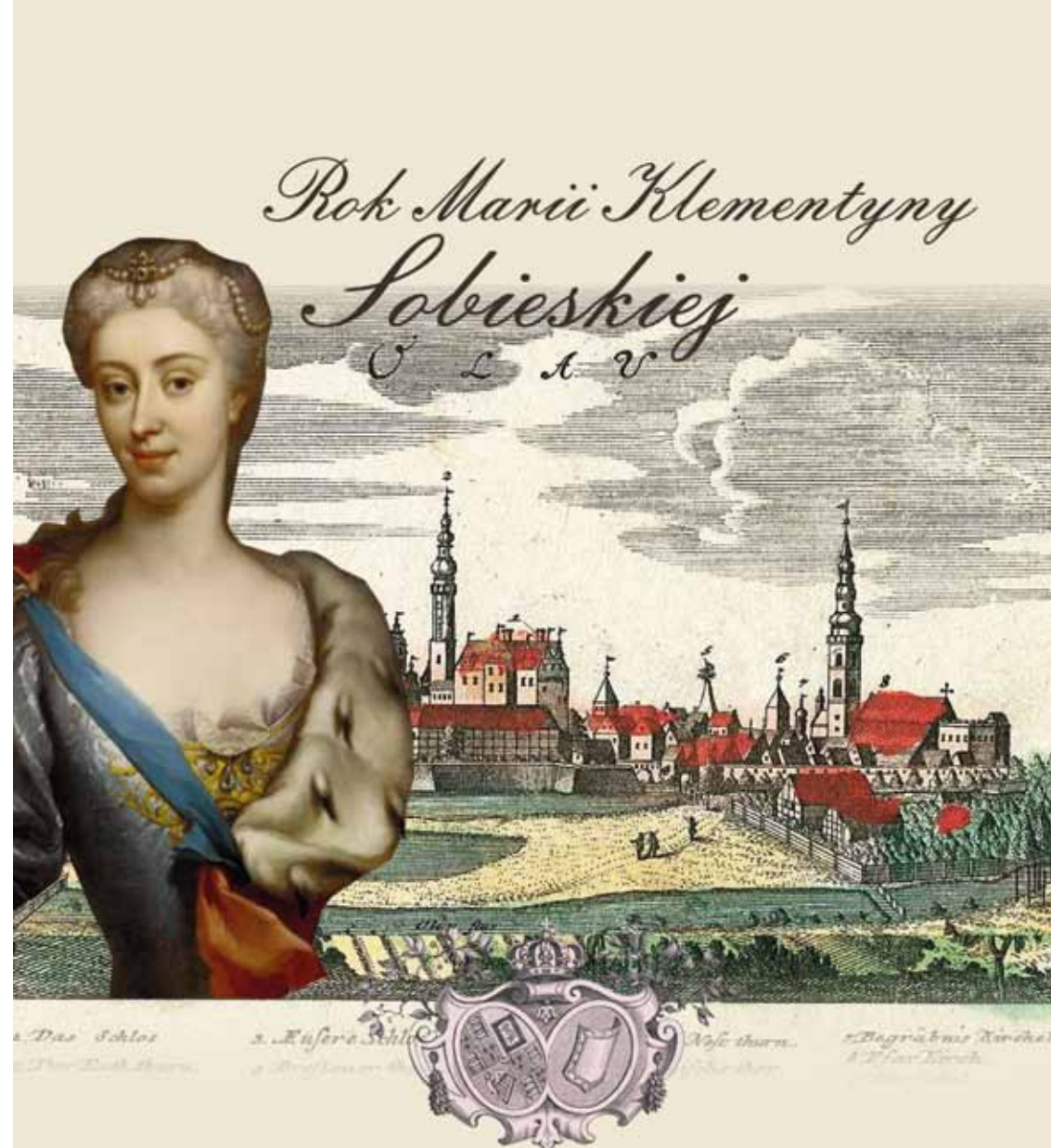
W wyniku zaangażowania Starosty Oławskiego i Burmistrza Oławy oraz Prezesa Związku Szlachty Rzeczypospolitej przygotowane zostały w Oławie na 17 lipca 2021 r. podniosłe uroczystości upamiętniające narodziny najświetniejszej oławianki, królowej Marii Klementyny.

STAROSTWO POWIATOWE
W OŁAWIE

Związek Szlachty
Rzeczypospolitej

URZĄD MIEJSKI
W OŁAWIE

Wizerunek Marii Klementyny na podstawie obrazu:
Maria Klementyna Sobieska, Antonio David, wł. Fundacja Pinińskich
W tle zamek w Oławie według Friedricha Bernharda Wernera

Obraz Matki Bożej Loretańskiej Sobieskich, wł. Rodu Radziwiłłów

Jan III Sobieski urodził się w 1629 roku. Królem został w wieku 45 lat, panował 22 lata. Zwyciężył w wielu ważnych bitwach: pod Chocimiem, Żurawnem, Wiedniem. Zmarł w 1696 roku. W tym roku przypada 325. rocznica śmierci króla.

Według źródeł historycznych obraz Matki Bożej Loretańskiej Sobieskich został znaleziony w 1683 r. przez hetmana wielkiego koronnego Stanisława Jabłonowskiego, w czasie walk pod Wiedniem i od razu uznany przez króla Jana III Sobieskiego za symbol zwycięstwa nad armią osmańską. Napisy w banderolach trzymane przez anioły, odnoszące się do imienia króla *In hac Imagine Mariae Victor ero Ioannes* (W tym obrazie Maryi ja Jan będę zwycięzcą) oraz *In hac Imagine Mariae Vinctes Ioannes* (W tym obrazie Maryi zwyciężysz Janie), spotęgowały przeświadczenie Sobieskiego o boskiej łasce i opiece jakiej doświadczał. Historię malowidła zrelacjonował na piśmie w 1730 r. królewicz Jakub, za usilną namową swej córki, Klementyny.

Relację tę znano z dwóch egzemplarzy, znajdujących się w Watykanie i w Archiwum Radziwiłłowskim w Warszawie do 1939 roku. Ten niewielki wizerunek maryjny, był jedną z najcenniejszych zdobyczy, jaką król przywiózł spod Wiednia. W 1740 r. spuściznę Sobieskich odziedziczył Michał Kazimierz Radziwiłł, zwany Rybeńko, wnuk Katarzyny Sobieskiej, siostry Jana III. Stał się on pierwszym z Radziwiłłów strażnikiem pamięci królewskiego rodu. Zapewne zdawał sobie sprawę z wagi dziedzictwa Żółkiewskich i Sobieskich, które przynosiło Radziwiłłom chwałę, ale też nakładało na nich odpowiedzialność.

Dzisiaj oryginał tego obrazu znajduje się w rękach Macieja Księcia Radziwiłła, który podczas uroczystości oławskich przekazał w imieniu Rodu Radziwiłłów kopię owego wizerunku, jako dar dla ziemi oławskiej.

powyżej
Szlachecki Herb Janina Rodu Sobieskich

W 2021 roku obchodzimy 320. rocznicę narodzin Marii Klementyny Sobieskiej, wnuczki Króla Polski Jana III Sobieskiego. Podczas uroczystości eksponowany będzie pomnik Króla Jana III Sobieskiego ukazujący głównodowodzącego wojsk sprzymierzonych w dniu wiktorii wiedeńskiej, odniesionej 12 września 1683 r. Pomnik o wadze ponad 4 ton, wysokości 3 metrów i długości 8 metrów przedstawia Jana III Sobieskiego prowadzącego szarżę polskiej husarii na wojska osmańskie. Monument kilka lat temu, w 335. rocznicę wiktorii wiedeńskiej, miał stanąć na wzgórzu Kahlenberg w Wiedniu, lecz chwila ta wciąż jeszcze jest przed nami.

Od tego czasu pomnik autorstwa prof. Czesława Dźwigaja, goszczony był już przez kilka polskich miast. Teraz z podobną inicjatywą wystąpił samorząd Powiatu Oławskiego i Miasto Oława. W realizację przedsięwzięcia zaangażowane zostały: Starostwo Powiatowe w Oławie, Urząd Miejski w Oławie, Fundacja Ars Restituta z Krakowa i Związek Szlachty Rzeczypospolitej z siedzibą w Brzegu. Warto nadmienić, że budowę pomnika sfinansowały, obok osób i firm prywatnych również spółki Skarbu Państwa.

Ekspozycja pomnika w Oławie jest okazją do przypomnienia, że Europa swoją aktualną tożsamość zawdzięcza wydarzeniom, które rozegrały się 12 września 1683 r. pod Wiedniem, gdy zjednoczone armie Polski, Niemiec i Austrii pod wodzą Króla Jana III Sobieskiego, po walnym zwycięstwie, rozgromiły potęgę Imperium Osmańskiego planującego ekspansję na całą chrześcijańską Europę.

Ród Sobieskich, który wydał Króla Polski – Jana III Sobieskiego, jest związany z Oławą poprzez syna monarchy, księcia oławskiego, królewicza Jakuba Sobieskiego oraz wnuczkę – Marię Klementynę Sobieską. Tradycja Rodu Sobieskich jest w Oławie na trwałe zrośnięta z murami zamku książęcego, przypominającego okres największej świetności miasta, przypadającego na początki XVIII wieku. Zamek, postawiony w miejscu dawnego gotyckiego zameczku myśliwskiego księcia Ludwika I Brzeskiego, z którego przetrwała do dziś tylko XVII-wieczna część

Pomnik Odsieczy Wiedeńskiej, autor prof. Czesław Dźwigaj

poniżej

Jan Sobieski pod Wiedniem, Jan Matejko, Muzea Watykańskie

NON NOBIS DOMINE NON NOBIS SED NOMINI TVO DA GLORIAM

TERESA ADRIANA
MUSEO

mieszkalna, zwana pałacem księżnej Luizy, jest obecnie siedzibą władz miasta. To właśnie tutaj urzędował syn monarchy, Jakub Ludwik Sobieski, który mając niespełna 16 lat wraz z ojcem wziął udział w wyprawie wiedeńskiej 1683 r., która przyniosła ratunek dla chrześcijańskiej Europy, zaś w 1691 r. został księciem oławskim. Najmłodsza córka królewskiego syna Jakuba i księżniczki Jadwigi Elżbiety (z domu von Pfalz-Neuburg) – Maria Klementyna Sobieska również zajmuje należne jej miejsce w historii naszego miasta. Wnuczka Króla Jana III Sobieskiego urodzona 17 lipca 1701 r., to przecież późniejsza tytułarna królowa Wielkiej Brytanii, Francji i Irlandii.

Warto szczególnie w obecnej dobie zaakcentować dobroczynną działalność Marii Klementyny, która wspierała zakony, szczególnie klasztor benedyktynek przy bazylice Św. Cecylii w Rzymie na Zatybrzu, gdzie poświęcając się modlitwie i ascezie przebywała w latach 1725-1727 (w tym okresie życia oddana była sercem osobom ubogim i chorym). Działała na rzecz potrzebujących i cierpiących mieszkańców Zatybrza. Zakładała ochronki dla dziewcząt, a także tworzyła przytułki dla pozostawionych na progach domów starców, czekających w beznadziei na śmierć. Przyuczała przygarnięte dziewczęta do opieki nad chorymi i w ten pożyteczny sposób mogły później pracować. Zaangażowanie królowej na rzecz osób słabszych może być współcześnie przykładem i wzorem działalności charytatywnej.

Należy podkreślić, że rodowita oławianka, królowa rzymskich serc, jest jedną z czterech kobiet, obok 148 papieży, które po śmierci dostały zaszczytu pochówku w Bazylice św. Piotra na Watykanie.

Współcześni mieszkańcy rodzinnej dla Marii Klementyny ziemi oławskiej coraz częściej podkreślają pamięć o swojej rodaczce sprzed 300 lat. Samorząd Powiatu Oławskiego wraz z partnerami, m.in. Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Konsulem Honorowym Republiki Włoskiej, Fundacją Lanckorońskich i innymi, w sposób szczególny uczcił w 2019 r. w Oławie jubileuszowe obchody 300. rocznicy ślubu królewskiej pary, Marii Klementyny Sobieskiej z Jakubem III Stuartem przebywającym we Włoszech pretendentem do tronu angielskiego.

*Portret Karola Edwarda Stuarta
syna Marii Klementyny Sobieskiej
wł. Fundacja Pinińskich*

Dwa lata temu odbyły się uroczystości jubileuszowe Roku Marii Klementyny Sobieskiej łączące Oławę i Montefiascone. To właśnie w tej włoskiej miejscowości w katedrze Świętej Małgorzaty, w dniu 3 września 1719 r., odbył się ślub królewskiej pary. Podczas współczesnych uroczystości rocznicowych, odbywających się m.in. w kościele pw. św. Apostołów Piotra i Pawła w Oławie, 27 września 2019 r., starosta oławski Zdzisław Brezdeń wraz z Piotrem Hrabią Pinińskim, potomkiem rodu Sobieskich i Stuartów, odsłanili pamiątkową tablicę, na której zostały wygrawerowane słowa: „1719 – 2019, 300. rocznica ślubu Marii Klementyny Sobieskiej, wnuczki Króla Polski Jana III, z Jakubem III Stuartem, Królem Szkocji, Anglii i Irlandii, który odbył się 3 września 1719 w Montefiascone”. Od kilku lat próbujemy na nowo wskresić ducha Rodu Sobieskich w regionie. Służą temu różne inicjatywy. Warto też nadmienić, że najstarsze w Oławie Liceum Ogólnokształcące, posiadające już 75-letnią historię i tradycję edukacyjną, nosi dumne imię Jana III Sobieskiego.

*Zamek w Oławie, Friedrich Bernhard Werner
Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Wrocławskiego*

*Królewicz Jakub Ludwik Sobieski
Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie*

Fundacja ARS RESTITUTA
DjaF – Naświetlarnia B1+, Kraków
ISBN 978-83-62713-03-5